

Visie sociaal domein 2025 en verder

Voor elkaar, door elkaar: De kracht van onze gemeenten

Voorwoord

Het sociaal domein is volop in beweging. De afgelopen jaren hebben we samen met maatschappelijke partners gewerkt aan een positieve ontwikkelingen: er is meer aandacht voor onderwerpen als preventie, positieve gezondheid en ondersteuning bij bestaanszekerheid. Ondanks alle verenigde krachten en gezamenlijke inzet, blijven we te maken houden met grote uitdagingen. De complexiteit en kosten in de jeugdzorg nemen onverminderd toe, we krijgen nog steeds meer taken vanuit het Rijk toebedeeld en er is krapte op de arbeidsmarkt met alle gevolgen van dien.

Bovendien moeten we met steeds minder financiële middelen onze taken uitvoeren, waardoor er spanning ontstaat op de houdbaarheid van het sociaal domein. Deze ontwikkelingen dwingen ons om keuzes te maken: wat doen we nog wel, wat doen we niet meer of wat doen we een beetje? En voor wie zijn we er dan nog wel, een beetje of helemaal niet?

Bovengenoemde ontwikkelingen zijn aanleiding om opnieuw naar de lange termijn koers van het sociaal domein te kijken. We willen toe naar een houdbaar sociaal domein, zodat inwoners die het écht nodig hebben een beroep op ons kunnen blijven doen.

Deze visie is de lange termijn koers voor het sociaal domein. Om te zorgen dat de visie actueel blijft, wordt deze om de vier jaar geëvalueerd en waar nodig aangepast. De visie sociaal domein is het brede beleidsplan van het sociaal domein, onder deze visie vallen ook het jeugdbeleid en Wmo beleid. Om uitvoering te geven aan de visie wordt deze ondersteund met een -nader vast te stellen- uitvoeringsplan voor het sociaal domein.

Wethouder Wim Hoogervorst, gemeente Enkhuizen
Wethouder Sjon Wagenaar, gemeente Drechterland
Wethouder Philippe van Ham, gemeente Stede Broec

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Leeswijzer	5
1. Waar staan we?	5
1.1 Uitdagingen voor de gemeente	6
1.2 Demografische ontwikkelingen	6
1.3 Maatschappelijke ontwikkelingen	8
1.4 Landelijk financiële ontwikkelingen	9
1.5 Landelijke beleidsmatige ontwikkelingen	10
2. Samenwerkingspartners	11
2.1 Maatschappelijke partners waar het lokale team onder valt	12
2.2 Gemeenschappelijke regelingen sociaal domein	13
2.3 Maatschappelijk partners	13
3. Visie sociaal domein; <i>Voor elkaar, door elkaar: De kracht van onze gemeenten</i>	14
3.1 Missie	14
3.2 Visie	14
4. Onze kernwaarden	14
Kernwaarde 1: Inwoners voor en met elkaar, vanuit eigen kracht	15
Kernwaarde 2: Samenwerken aan een sterke sociale basis	16
Kernwaarde 3: Stevige lokale teams en toegang	17
Kernwaarde 4: Integraal en domein-overstijgend werken	18
Kernwaarde 5: Leren en ontwikkelen door monitoren en sturen	18
5. De kaders van het sociaal domein	19
5.1 Aanvullend kader: wat we niet meer doen	19
5.2 Van kaders naar strategische prioriteiten	20
Bijlage I Beleidsterreinen sociaal domein	21
Bijlage 2 Begrippenkader	21
Bijlage 3 Ontwikkelingen en maatregelen 2025 e.v.	22

Inleiding

Voor u ligt de visie voor het sociaal domein voor de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland. De gemeenten zijn in 2015 ambtelijke gefuseerd om effectief en efficiënt te blijven voor de inwoners. Er is ruimte voor lokaal beleid en opgaven, om zo aan te blijven sluiten bij de behoefte van de inwoners.

De drie gemeenten hebben dezelfde uitdagingen binnen het sociaal domein. Zij moeten uitvoering geven aan dezelfde taken, met dezelfde ontwikkelingen. Daarom zijn de krachten gebundeld: er is een gezamenlijke visie op het sociaal domein.

Waarom een nieuwe visie?

De gemeente Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland (hierna 'we') zien een toenemende druk op de gemeenten en (gespecialiseerde) zorg en ondersteuning. Tegelijkertijd zijn er minder mensen en financiën om de gemeentelijke taken goed uit te voeren. Om de zorg en ondersteuning beschikbaar en betaalbaar te houden voor de mensen die dat écht nodig hebben, is het noodzakelijk dat we op een andere manier gaan kijken naar het sociaal domein.

De visie op het sociaal domein draagt bij aan het maken van keuzes en het terugdringen van de druk op het sociaal domein. Dit doen we door in deze visie helder te beschrijven:

- Wat voor gemeenten wij willen zijn in het sociaal domein;
- Wat wij belangrijk vinden (uitgangspunten);
- Wat wij verwachten van onze inwoners;
- Wat wij belangrijk vinden bij samenwerken binnen en buiten de organisatie;
- Wat bijdraagt aan het maken van beleidsmatige keuzes.

Proces om tot deze visie te komen

Deze visie is in samenwerking met gemeenteraden, adviesraden, managementteam, lokale teams en afdeling maatschappelijk beleid & projecten tot stand gekomen.

Evaluatie

We willen blijvend leren en ontwikkelen op basis van data, ontwikkelingen en ervaringen. Daarom evalueren we de visie sociaal domein na vier jaar om te beoordelen of deze nog voldoet.

Uitvoeringsplan

Hoe we uitvoering geven aan het bereiken van de visie sociaal domein wordt uitgewerkt in het uitvoeringsplan. Inwoners, maatschappelijk partners, waaronder de lokale teams en belanghebbenden worden betrokken bij het tot stand brengen van het uitvoeringsplan. De wijze waarop we gaan monitoren en sturen op de visie sociaal domein wordt geborgd in het uitvoeringsplan. De coördinatie en verantwoordelijk ligt bij de regisseur van de afdeling Maatschappelijk beleid & projecten.

Het sociaal domein

Het sociaal domein is een brede term die verwijst naar alle voorzieningen en diensten die gericht zijn op het welzijn van de inwoners. Het gaat hierbij om zorg en ondersteuning aan inwoners in de leeftijd van –9 maanden tot 100+ jaar die een hulpvraag hebben. Het gaat om inspanningen die gemeenten verrichten rondom de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), participatie, jeugdzorg, gezondheid, onderwijs en inburgering. Ook gaat het om alle aanverwante taken, zoals leerlingenvervoer, discriminatie, dierenwelzijn, kunst, cultuur, sport en schuldhulpverlening. Deze onderwerpen zijn verdeeld naar vier thema's om samenhang in het sociaal domein te realiseren:

- **Bestaanszekerheid** is het fundament en belangrijk om problemen op meerdere leefgebieden te voorkomen. Investeren in bestaanszekerheid is preventief en hangt nauw samen met de sociale basis.
- **De sociale basis** is het verzamelbegrip voor onder andere algemene voorzieningen, voorliggende voorzieningen, preventie. Het gaat om alle activiteiten en voorzieningen waar elke inwoner van de gemeente gebruik van kan maken, zonder tussenkomst van de gemeente.
- Wanneer dat niet (meer) toereikend is kunnen inwoners een beroep doen op **jeugdzorg** en/of de **Wmo**. Dit zijn vangnetregelingen voor hulpvragen waarbij specialistische hulp noodzakelijk is.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk beschrijven we waar we staan als gemeenten op basis van diverse data. De demografische, maatschappelijke en landelijke ontwikkelingen worden nader uitgediept. Dit is de basis waarop de missie en visie tot stand zijn gekomen.

Het tweede hoofdstuk is een weergave van onze samenwerkingspartners in het sociaal domein, waaronder onze lokale teams.

Het derde hoofdstuk beschrijft onze missie en visie voor het sociaal domein. Met de missie en de visie geven we antwoord op de vraag 'Wat voor gemeente willen wij zijn bij de uitvoering van het sociaal domein?'

In het vierde werken wij onze kernwaarden uit. In het vijfde en laatste hoofdstuk worden de kaders voor beleid in het sociaal domein geschetst en sluiten we af met de prioriteiten.

Bijlage 1 is een schematische weergave van alle beleidsterreinen binnen het sociaal domein. Het begrippenkader is opgenomen in bijlage 2. Bijlage 3 betreft de huidige ontwikkelingen en maatregelen, waar al uitvoering aan gegeven wordt.

Onderstreepte woorden zijn terug te vinden in bijlage 2: Het begrippenkader.

1. Waar staan we?

De gemeenten staan voor uitdagingen in het sociaal domein. Ondanks inspanningen op lokaal niveau, leiden complexe vraagstukken, groeiende zorgbehoeften en financiële druk tot opgaven voor gemeenten. Demografische, maatschappelijke en financiële ontwikkelingen versterken dit en hebben invloed op waar wij staan in het sociaal domein. Het zijn uitdagingen, maar ook kansen om het sociaal domein kwalitatief en effectief door te ontwikkelen.

1.1 Uitdagingen voor de gemeente

De decentralisatie van de Jeugdwet, Participatiewet en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) in het sociaal domein is inmiddels ruim 10 jaar geleden. Met de decentralisatie zijn deze wetten van het Rijk overgegaan naar de gemeente. Het idee achter de decentralisatie is dat de gemeente dicht bij haar inwoners staat. Zo kan de gemeente de ondersteuning en zorg aan inwoners in een kwetsbare situatie zo nabij mogelijk aanbieden, passend en afgestemd op de lokale situatie.

De afgelopen jaren hebben wij ingezet op bijvoorbeeld:

- het kennen van onze inwoners en hun vraagstukken;
- het verbreden van onze sociale basis;
- nieuwe samenwerkingen tussen en met partners in het sociaal domein;
- het bewustzijn vergroten van de opgaven in het sociaal domein;
- het vergroten en verstevigen van onze positie in (boven)regionale samenwerking.

De decentralisatie is ook gepaard gegaan met forse bezuinigingen. Inhoudelijk en financieel zijn complexe vraagstukken ontstaan, ook binnen onze gemeenten. De vraag naar zorg en ondersteuning groeit en we zien dat de complexiteit van hulpvragen toeneemt. Ook wij hebben te maken met een (groeïend) tekort aan geschoold personeel en er zijn al jaren financiële tekorten op de budgetten jeugdzorg en Wmo.

1.2 Demografische ontwikkelingen

De vraag naar zorg en ondersteuning neemt toe. De ontwikkelingen in de samenstelling van de bevolking hebben hier onder andere mee te maken, denk daarbij aan het aantal ouderen en het aantal mensen met een migratieachtergrond.

Bevolkingsopbouw (2025)

Enkhuizen

Totaal aantal inwoners	18.847
0-18 jaar	18,3%
18-65 jaar	58,5%
65 jaar en ouder	23.2%

Stede Broec

Totaal aantal inwoners	22.253
0-18 jaar	19.0 %
18-65 jaar	57.1 %
65 jaar en ouder	23.8%

Drechterland

Totaal aantal inwoners	20.476
0-18 jaar	18.9 %
18-65 jaar	57.7 %
65 jaar en ouder	23.4%

Vergrijzing

Er is sprake van vergrijzing in onze gemeenten. Dit betekent dat het aantal ouderen toeneemt. We zien daarbij dat ouderen langer thuis blijven wonen. Ook ouderen die hulpbehoevend zijn.

Percentage ouderen (65 jaar en ouder)

	2015	2025
Enkhuizen	18.7 %	23.2 %
Stede Broec	19.0 %	23.8%
Drechterland	18,8%	23.4%

Migratie

Het aantal inwoners in onze gemeenten met een migratieachtergrond neemt toe. Er zijn verschillende bevolkingsgroepen met verschillende culturele achtergronden die vragen om een specifieke aanpak.

Stede Broec (2022): 14,5% van de bevolking heeft een migratieachtergrond

Enkhuizen (2022): 17,3% van de bevolking heeft een migratieachtergrond

Drechterland (2022): 11,8 % van de bevolking heeft een migratieachtergrond

In 2024 zijn er in Stede Broec 23 statushouders gehuisvest in Enkhuizen waren dat er 12 en in Drechterland 10.

Financiële gezondheid

- Drechterland: Op 1 januari 2023 is geschat dat er 308 huishoudens in de gemeente zijn met een inkomen op bijstandsniveau. 35% hiervan heeft een inkomen uit de Algemene Ouderdomswet, 27% heeft een bijstandsuitkering, 22% heeft een andere uitkering, 9% heeft inkomen uit arbeid en 7% is ZZP'er.
- Enkhuizen: Op 1 januari 2023 is geschat dat er 541 huishoudens in de gemeente zijn met een inkomen op bijstandsniveau. 30% hiervan heeft een inkomen uit de Algemene Ouderdomswet, 52% heeft een bijstandsuitkering, 10% heeft een andere uitkering, 4% heeft inkomen uit arbeid en 4% is ZZP'er.
- Stede Broec: Op 1 januari 2024 is geschat dat er 308 huishoudens in de gemeente zijn met een inkomen op bijstandsniveau. 35% hiervan heeft een inkomen uit de Algemene Ouderdomswet, 26% heeft een bijstandsuitkering, 21% heeft een andere uitkering, 11% heeft inkomen uit arbeid en 7% is ZZP'er.

Met een minimahuishouden wordt bedoeld het gezin waarvan de ouders een inkomen hebben op bijstandsniveau dan wel 10% of 20% hoger dan het bijstandsniveau.

Drechterland

Inkomensverdeling	Huishoudens		Kinderen	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Tot 100% Wsm	216	2,5%	151	3,8%
100% tot 110% Wsm	17	0,2%	-	-
110% tot 120% Wsm	61	0,7%	43	1,1%
Subtotaal	294	3,4%	194	4,9%
Overig	8.353	96,6%	3.796	95,1%
Totaal	8.647	100%	3.990	100%

Enkhuizen

Inkomensverdeling	Huishoudens		Kinderen	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Tot 100% Wsm	449	5.1%	265	7,4%
100% tot 120% Wsm	204	2.3%	71	2,0%
Subtotaal	653	7,4%	336	9,4%
Overig	8.230	92,6%	3.250	90,6%
Totaal	8.883	100%	3.586	100%

Stede Broec

Inkomensverdeling	Huishoudens		Kinderen	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Tot 100% Wsm	375	3,9%	265	6,1%
100% tot 120% Wsm	55	0,6%	43	1,0%
Subtotaal	430	4,5%	308	7,1%
Overig	9.146	95,5%	4.039	92,9%
Totaal	9.576	100%	4.347	100%

Schuldhelpverlening

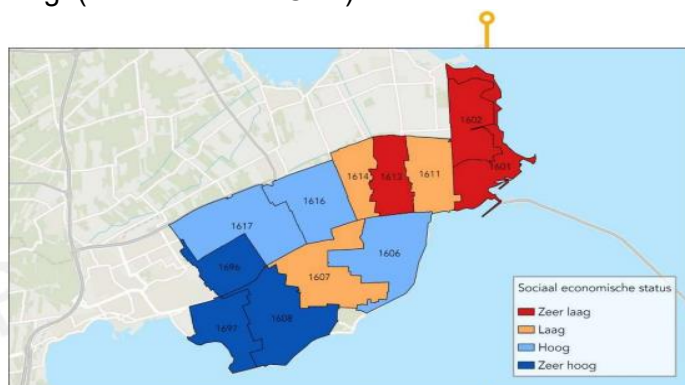
De gemeente ondersteunt inwoners om de uitgaven op orde te krijgen.

- Stede Broec: In 2024 zijn er 44 aanmeldingen geweest voor Schuldhelpverlening en 27 voor budgetcoaching.
- Enkhuizen: In 2024 zijn er 35 aanmeldingen geweest voor Schuldhelpverlening en 32 voor budgetcoaching.
- Drechterland: In 2024 zijn er 35 aanmeldingen geweest voor Schuldhelpverlening en 20 voor budgetcoaching.

Sociaaleconomische status SED-gemeenten

De sociaaleconomische status (SES) beschrijft de maatschappelijke positie van de inwoner op basis van een combinatie van economische en sociale factoren en geeft inzicht in de mate van welvaart, opleiding en positie in de samenleving. (Bron: indicator CBS)

	SES-score		
	2021	2023	verschil
Drechterland	0,18	0,16	↓
Enkhuizen	-0,01	-0,01	=
Stede Broec	0,06	0,07	↑

1.3 Maatschappelijke ontwikkelingen

Onze Nederlandse maatschappij is aan het veranderen. Er zijn diverse maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op het sociaal domein in onze gemeenten. Hier wordt rekening mee gehouden bij beleidsontwikkelingen.

- De Nederlandse bevolking vergrijst. De vergrijzing heeft gevolgen voor de arbeidsmarkt, zorgsector en pensioenstelsel. Er wordt een groter beroep gedaan op voorzieningen uit de Wmo.
- Er is sprake van toenemende jeugdproblematiek. Er is een lerarentekort en de druk op de jeugdzorg heeft ook zijn weerslag op de ontwikkeling van jeugdigen in de samenleving.¹ Jeugdigen uit gezinnen met een laag inkomen hebben vaker problemen met hun gezondheid. Jeugdigen die leven in armoede hebben een groter risico op overgewicht. Ook hebben zij meer kans op mentale problemen. Mentale problemen op jonge leeftijd leiden vaak ook tot mentale problemen in de volwassen leeftijd.²
- Ook is er sprake van een prestatimaatschappij: jeugdigen ervaren prestatiedruk over schoolprestaties, maar ook door sociale media.³
- De Nederlandse samenleving polariseert. De tegenstelling tussen groepen in de samenleving wordt sterker en groepen komen steeds meer tegenover elkaar te staan.⁴
- Er is sprake van toenemende digitalisering. Digitalisering geeft kansen maar ook uitdagingen. Zo kunnen we een grotere groep mensen bereiken, maar kan het ook zorgen voor uitsluiting wanneer mensen niet over de vaardigheden of middelen beschikken. Sociale media spelen ook een rol bij mentale problematiek onder jongeren.
- Voor sommige mensen is het moeilijk om een dak boven het hoofd te hebben, als gevolg van financiële of psychische problemen. Dit raakt alle leeftijdsgroepen. Dit zorgt onder andere voor een grotere vraag naar begeleid wonen en maatschappelijke opvang.
- Er is een woningtekort. Dit heeft tot gevolg dat mensen problemen hebben met het vinden van een woning. Jongeren blijven hierdoor (te) lang bij hun ouders/opvoeders wonen.
- Het lukt veel mensen niet goed hun hoofd financieel boven water te houden. Het (minimum)inkomen en de bijstand blijken voor een grote groep mensen ontoereikend en ook middeninkomens komen regelmatig in de problemen.⁵
- De arbeidsmarkt is krap. Niet alleen voor ons, maar ook voor onze samenwerkingspartners is het moeilijk om geschikt personeel te vinden en te behouden. Dit zorgt onder andere voor langere wachtlijsten.
- Het aantal mensen dat zich eenzaam voelt neemt toe. Dit zien we voornamelijk bij jongeren en ouderen. Eén van de oorzaken is de individualisering in de maatschappij.
- De complexiteit van hulpvragen van inwoners neemt toe. Er spelen vaker op meerdere leefgebieden problemen.
- Het aantal statushouders en vluchtelingen in de Nederlandse samenleving neemt toe. Dit brengt uitdagingen met zich mee, zoals cultuurverschillen (opvoeding, werk), taalbarrières, financiële problemen en huisvesting. Dit zorgt voor een grotere ondersteuningsvraag.
- Zorgfraude is een steeds groter wordend probleem in de Nederlandse zorgsector. Publieke middelen worden verspilld en inwoners krijgen geen of minder goede zorg en ondersteuning.

1.4 Landelijk financiële ontwikkelingen

Er zijn financiële ontwikkelingen in de economie die van invloed zijn op het sociaal domein. De inflatie en de onzekerheid die voortkomen uit wat er speelt in de wereld, zoals oorlogen, hebben een directe invloed op de koopkracht van onze inwoners. De inflatie zet onze gemeentelijke uitgaven onder druk. Er is een stijging van de tarieven bij maatschappelijk partners. Ook het aantal inwoners dat een beroep doet op zorg en ondersteuning vanuit de Jeugdwet en Wmo neemt toe,

¹ <https://www.nwo.nl/overzichtspaginas/jeugd>

² <https://www.nji.nl/armoede/de-invloed-van-armoede-op-de-gezondheid-van-kinderen>

³ <https://teamalert.nl/zakelijk/kenniscentrum/onderzoeken/jongeren-en-de-prestatimaatschappij/>

⁴ <https://www.kis.nl/artikel/wat-polarisatie>

⁵ <https://www.nibud.nl/dossiers/financiele-weerbaarheid/>

en ook de duur en intensiteit van zorgtrajecten. Dit zien we lokaal terug in de stijging van de uitgaven op de Wmo en jeugdzorg. Dit betreffen 'open einde' regelingen: er is geen vooraf vastgesteld budgettair maximum voor de totale uitgaven aan jeugdzorg en Wmo door gemeenten. Daarnaast hebben we vanuit het Rijk de opdracht om met minder geld onze taken uit te blijven voeren. Dit heeft tot gevolg dat wij keuzes moeten maken over waar we wel en niet voor zijn.

1.5 Landelijke beleidsmatige ontwikkelingen

Er zijn diverse landelijke beleidsmatige ontwikkelingen waar wij de komende jaren mee aan de slag moeten. Het doel is om de zorg en ondersteuning die wordt geboden aan inwoners te verbeteren. Tegelijkertijd moeten deze ontwikkelingen ook bijdragen aan het vergroten van de effectiviteit van hulp en het beheersen van de financiën.

Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet. Daarmee ligt er een verantwoordelijkheid voor nu en in de toekomst dat onze meest kwetsbare jongeren de zorg krijgen die nodig is. Na de decentralisatie in 2015 is gewerkt aan een algehele verbetering van de jeugdzorg. Dit heeft niet tot het gewenste effect geleid. Het aantal kinderen dat jeugdzorg ontvangt en de kosten die daarmee gemoeid zijn, is sindsdien fors gestegen.

Verdere landelijke hervormingen in de jeugdzorg en in relatie met andere domeinen zijn daarom noodzakelijk. Het Rijk en gemeenten hebben het dringende advies gekregen om een meerjarige Hervormingsagenda op te stellen. In juni 2023 is de Hervormingsagenda⁶ daadwerkelijk vastgesteld. Daarmee is de gemeente door het Rijk medeverantwoordelijk gesteld om uitvoering te geven aan de opgaven die opgenomen zijn in de Hervormingsagenda Jeugd. Het pakket aan maatregelen moet leiden tot lagere uitgaven (1 miljard structureel vanaf 2027).⁷

Doelen en opgaven

De Hervormingsagenda Jeugd heeft 2 doelen, die nadrukkelijk aan elkaar zijn gekoppeld en waar de gemeente in de periode van 2023 tot 2028 uitvoering aan dient te geven:

- Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is.
- Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

Dit is vertaald naar 7 opgaven:

- 1) Afbakenen reikwijdte jeugdhulp en inzetten op preventie;
- 2) Versterken Toegang en Lokale teams;
- 3) Terugdringen residentiele jeugdzorg;
- 4) Blijven werken aan verhogen van de kwaliteit van jeugdhulp;
- 5) Regionalisering, standaardisatie en verbeteren stelsel;
- 6) Verbeteren inzicht in jeugdstelsel met data en monitoring;
- 7) Inrichting nieuwe financieringssysteem door Rijksoverheid.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Het Rijk en Gemeenten staan voor de maatschappelijke opgave om de hulp en bescherming aan kinderen en volwassenen (0-100) zodanig te organiseren, dat

- de veiligheid in gezinnen en huishoudens verbetert;
- de betrokkenen zich beter gezien en gehoord voelen, en
- er minder gedwongen maatregelen nodig zijn.

⁶ <https://open.overheid.nl/documenten/addec5d5-279c-40de-b607-7b64e8441602/file>

⁷ <https://vng.nl/sites/default/files/2025-01/advies-deskundigencommissie-hervormingsagenda-jeugd.pdf>

Dit betekent een verandering van het huidige stelsel en nieuwe vormen van samenwerking tussen de betrokken partners. Deze stelselwijziging heeft invloed op de wijze waarop gemeenten hun lokale teams hebben ingericht en hun werkwijze. Met het toekomstscenario worden de volgende resultaten beoogd:

- Om kinderen, volwassenen, huishoudens en gezinnen staat een lokaal (wijk)team heen dat hulp en ondersteuning biedt;
- Lokale teams worden ondersteund door een regionaal veiligheidsteam;
- Er een netwerk van specialisten met kennis over kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld dichtbij professionals en gezinnen staat;
- Het gezin/huishouden centraal wordt gesteld.

Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen

Het Programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen richt zich op het verbeteren van de zorg, ondersteuning en het wonen voor ouderen. De vergrijzing van de bevolking en de daarmee veranderde behoefte aan wonen, zorg en ondersteuning is aanleiding geweest voor het Rijk om dit programma in het leven te roepen. Dit programma heeft als doel:

- 1) om ouderen langer thuis te laten wonen, en
- 2) hen de juiste zorg en ondersteuning te bieden wanneer dit nodig is.

Hervormingsagenda inkomen

Het kabinet start een hervormingsagenda om de sociale zekerheid, toeslagen en inkomstenbelasting te hervormen. Deze 'hervorming inkomensondersteuning' heeft 3 doelen:

- 1) mensen zekerheid bieden met inkomensondersteuning;
- 2) makkelijker te begrijpen voor alle inwoners; en
- 3) (meer) werken moet lonen.

Uitgangspunt is dat groepen er niet flink op voor- of achteruit mogen gaan en dat de armoede de komende jaren niet mag stijgen. Het wetsvoorstel Participatiewet in balans is onderdeel van deze hervormingsagenda.

Uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur

De komende jaren vindt er een uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur plaats. De ambitie van het kabinet is om een arbeidsmarktinfrastructuur in te richten waarin niemand verdwaalt. Iedereen die het nodig heeft krijgt tijdig toegang tot passende ondersteuning. Er komt een sterkere verbinding tussen het sociale, economische en onderwijs domein. Er is focus op vier samenhangende maatregelen:

1. Het creëren van één regionaal loket: het Werkcentrum;
2. Het versterken van het van-werk-naar-werk-stelsel;
3. Het meer centraal zetten van de ondersteuningsbehoefte;
4. Het structureel borgen van een gezamenlijke publiek-private governance.

2. Samenwerkingspartners

In het sociaal domein wordt er nauw samengewerkt met maatschappelijk partners. Maatschappelijk partners zijn organisaties of partijen waar wij mee samenwerken om een maatschappelijke opgave te realiseren. Daarbij zijn er maatschappelijk partners die een

strategische positie vervullen voor één of meerdere gemeenten van de SED. Dit zijn partners waar de gebiedsteams (hierna lokale teams) van de drie gemeenten onder vallen.

Lokale teams

Iedere gemeente heeft, met de decentralisatie in 2015, een eigen team opgericht. Dit team wordt ook wel gebiedsteam of wijkteam genoemd. Deze teams hebben als doel om vormen van zorg en ondersteuning te bieden. Deze zorg en ondersteuning moet voorkomen dat er gebruik moet worden gemaakt van (beschikte) specialistische zorg.

Één van de opgaven uit de Hervormingsagenda Jeugd richt zich op het realiseren van 'stevige lokale team en toegang'. Vanaf nu spreken we daarom in dit stuk over 'lokaal team' in plaats van gebiedsteam.

2.1 Maatschappelijke partners waar het lokale team onder valt

Ons Stede Broec

Voor de gemeente Stede Broec is de zorg- en welzijn stichting Ons Stede Broec een belangrijke en grote samenwerkingspartner. Ons Stede Broec heeft een breed aanbod voor kinderen, jongeren en volwassenen. Inwoners van 0 tot 100+ van Stede Broec kunnen bij Ons Stede Broec terecht voor alle sociale, culturele en maatschappelijke activiteiten en ondersteuning. Ons Stede Broec bestaat uit de volgende locaties: jongerencentrum, Sociaal cultureel Centrum en inlooppunt aan de Stationslaan. Daarnaast is het gebiedsteam (hierna lokaal team) onderdeel van Ons Stede Broec. Dit team biedt preventieve ondersteuning, laagdrempelige hulpverlening, consultatie en/of advies.

Stichting Iedereen Telt Mee – Enkhuizen

Stichting Iedereen Telt Mee is een uitvoeringsorganisatie in de gemeente Enkhuizen voor inwoners van Enkhuizen. Stichting Iedereen Telt Mee is de belangrijkste en grootste samenwerkingspartner in Enkhuizen. Het Stadsteam is onderdeel van de stichting. Het Stadsteam biedt ondersteuning aan de inwoners (0-100 jaar) van de gemeente Enkhuizen, waarbij sprake is van problemen op meerdere gebieden tegelijk. Het Stadsteam wordt ingezet bij meervoudige complexe problematiek (of specialistische enkelvoudige problematiek). Zij werken met een generalistisch team, waarbinnen eenieder zijn specialisme heeft. Het team levert (preventieve) ondersteuning, hulpverlening, consultatie en/of advies. Ook adviseren zij naar voorliggende voorzieningen of specialistische Jeugdhulp.

Team Inzet – Drechterland

Team Inzet is het gebiedsteam van de gemeente Drechterland. Team Inzet biedt (preventieve) ondersteuning aan de inwoners van de gemeente Drechterland in de leeftijdscategorie van -9 maanden tot 100+ jaar. Bij meervoudige of complexe problematiek kan advies gevraagd worden bij Team Inzet of kan doorverwezen worden naar Team Inzet. Team Inzet komt in beeld bij zaken waar het lokale maatschappelijke veld geen antwoord op heeft. Dit kan gaan om: veiligheidsrisico's, enkelvoudige specialistische vragen en domein overstijgende en/of meervoudige problematiek. De ondersteuning van Team Inzet bestaat uit de volgende taken:

- a. Advies en consult, bij vragen van professionals en inwoners.
- b. Uitvoering van ambulante trajecten.
- c. Doorverwijzing (zowel op- als afschaling)
- d. Bieden van preventieve voorlichting aan ketenpartners

2.2 Gemeenschappelijke regelingen sociaal domein

WerkSaam Westfriesland

WerkSaam Westfriesland voert de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorzieningen uit voor de zeven Westfriesse gemeenten. Een klein onderdeel van de Participatiewet, de bijzondere bijstand, is bij de afzonderlijke gemeenten gebleven. Het doel van de Participatiewet is dat iedereen die gedeeltelijk of volledig kan werken begeleid wordt naar werk. Hierbij kan WerkSaam Westfriesland verschillende instrumenten inzetten, zoals job-coaching of loonkostensubsidie. Ook biedt WerkSaam beschutte werkplekken voor mensen die kunnen werken, maar begeleiding daarbij nodig hebben. Lukt het (nog) niet om te werken dan zorgt WerkSaam Westfriesland voor een uitkering als dat nodig is.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Holland Noorden (GGD) – basistaken (uniform)

- kennis hebben van en informatie geven over de gezondheid van inwoners;
- het organiseren van collectieve preventie (preventie gericht op alle inwoners),
- uitvoering van infectieziektebestrijding en
- uitvoering van de taken op het terrein van jeugdgezondheid.

Gemeenschappelijke regeling regionalisering (wet ligt voor bij 1ste kamer op 7 oktober 2025)

De Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg verplicht gemeenten om regionale samenwerking aan te gaan via een Gemeenschappelijke Regeling. Dit heeft als doel om de inkoop van specialistische jeugdhulp te waarborgen. Daarmee komt er meer zekerheid dat kwetsbare jongeren de nodige zorg tijdig ontvangen. Dit wetsvoorstel is een stap in de uitwerking van de Hervormingsagenda Jeugd.

2.3 Maatschappelijk partners

Onderstaand een aantal voorbeelden van maatschappelijk partners waarmee wordt samengewerkt binnen het sociaal domein. Dit kan per gemeente verschillen.

• (speciaal) Basisonderwijs	• Westfriesse kerken
• (speciaal) Voortgezet onderwijs	• Bibliotheken
• Kinderopvangcentra	• Inova
• Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)	• Taalhuis
• Mee & de Wering	• Armoedefonds
• Gecontracteerde jeugdhulpaanbieders	• Vonk
• Gecontracteerde Wmo aanbieders	• Leger des Heils
• Woningcorporaties	• Algemeen maatschappelijk werk Drechterland
• Politie	• Sociaal raadslieden Enkhuizen
• Justitie	• Bewindvoerders
• Welwonen – Welzijnswerk Enkhuizen	• Sportservice Westfriesland
• Stichting Leergeld	• Gecontracteerde aanbieders Wonen met ondersteuning
• Huisartsen	• Sportraad Enkhuizen
• De Kredietbank	
• Schuldhulpmaatje	

3. Visie sociaal domein; Voor elkaar, door elkaar: De kracht van onze gemeenten

De visie is de ambitie oftewel het lange-termijn beeld, waar wij naar toewerken de komende jaren. Met de missie en de visie geven we antwoord op de vraag 'Wat voor gemeenten willen wij zijn bij de uitvoering van het sociaal domein?' Op welke wijze wij uitvoering gaan geven aan de visie, wordt uitgewerkt in het uitvoeringsplan.

3.1 Missie

Een veerkrachtige, gezonde, veilige en inclusieve samenleving waarmee de zorg en ondersteuning toegankelijk, effectief en betaalbaar blijft voor wie dit écht nodig hebben.

3.2 Visie

Inwoners van de gemeente Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland wonen prettig en veilig in hun gemeente. De inwoners van de gemeente voelen zich prettig en veerkrachtig; problemen en tegenslagen horen bij het leven.

Iedere inwoner is in staat om zelfstandig het leven vorm te geven, keuzes te maken en problemen op te lossen. Iedere jeugdige groeit veilig, gezond en kansrijk op. Inwoners kijken naar elkaar om en helpen elkaar waar nodig. Er is een toegankelijke sociale basis die inwoners preventief of met lichte, passende hulp en ondersteuning weer op weg helpt.

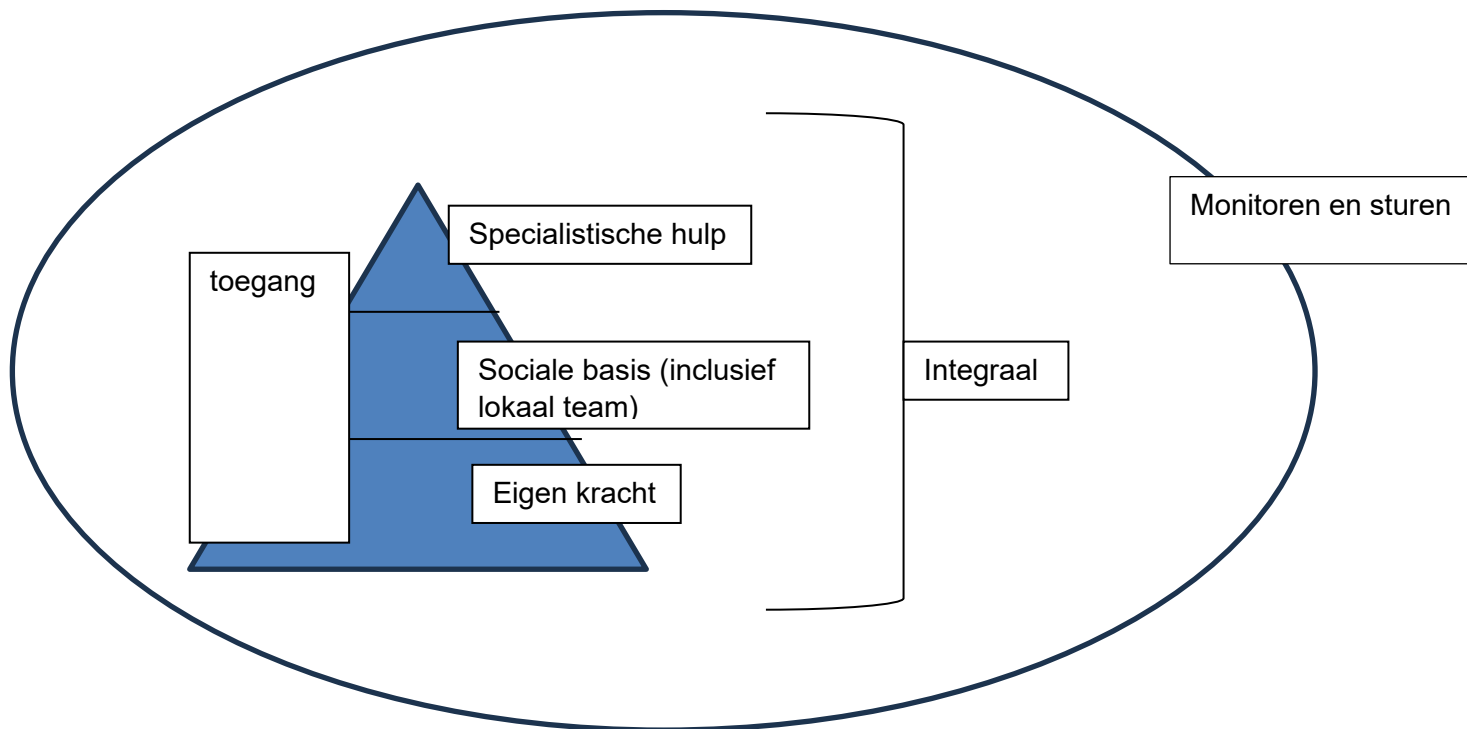
De gemeente is er voor de inwoners waarbij de eigen mogelijkheden (te) beperkt zijn en de sociale basis niet toereikend is. Er is een laagdrempelige poort tot hulp en ondersteuning. De gemeente kijkt naar onderliggende vragen en oorzaken. De gemeente zoekt samen met de inwoner naar passende zorg en ondersteuning. De stevige lokale toegang biedt zelf ook (lichte) vormen van hulp en ondersteuning aan. Er wordt domein-overstijgend en integraal gewerkt. Het streven is dat de inwoner weer op eigen kracht het leven vorm kan geven.

De gemeente monitort ontwikkelingen, resultaten en kosten in het sociaal domein en speelt hier tijdig op in. De gemeente volgt de beleidscyclus: beleidsvoorbereiding, beleidsbepaling, implementatie en uitvoering, evaluatie en heroriëntatie.

4. Onze kernwaarden

De missie en visie zijn vertaald naar kernwaarden. Kernwaarden laten zien wat wij belangrijk vinden in onze gemeente en ons gemeentelijk beleid. Onze waarden gaan uit van:

- de eigen kracht van onze inwoners en de behoefte aan 'iets te doen voor een ander';
- voorkomen is beter dan genezen;
- bestaanszekerheid als basis;
- integratie en participatie van diverse groepen;
- toegankelijkheid en stevige lokale teams;
- integraal samenwerken;
- doen wat werkt en blijvend leren.

Kernwaarde 1: Inwoners voor en met elkaar, vanuit eigen kracht

Wij willen dat iedere inwoner in staat is om vanuit vertrouwen de eigen mogelijkheden aan te spreken. Wij benaderen inwoners daarom vanuit een normaliserende, positieve en activerende houding, zodat inwoners met eigen regie, op eigen kracht met problemen en tegenslagen omgaan. De inwoner doet mee in de samenleving en levert naar eigen behoefte en kunnen een bijdrage. Des te meer de inwoner de eigen mogelijkheden weet aan te wenden, des te lager de druk op de gemeente en specialistische zorg en ondersteuning.

Betrokken bij elkaar

We willen een samenleving waar inwoners betrokken zijn bij elkaar en waar een gemeenschappelijk leven gecreëerd wordt. Het gaat over het delen van (openbare) ruimten, uitvoeren van gezamenlijke activiteiten, leren van en met elkaar, gedeelde verantwoordelijkheid, versterking van banden en sociale steun.

Bestaanszekerheid als fundament

Een stevige basis is voorwaardelijk om vanuit eigen kracht te kunnen functioneren en volwaardig deel te nemen aan de maatschappij. We streven ernaar dat iedereen – zoveel als mogelijk - toegang heeft tot:

- passende huisvesting;
- de inkomsten en uitgaven in balans;
- de gezondheidszorg.

Geldproblemen signaleren wij vroegtijdig. We bieden inwoners gerichte ondersteuning om hun financiële situatie op orde te brengen en te houden.

Inclusiviteit

We willen dat onze gemeenten inclusief zijn. We hebben een samenleving waarin iedereen, ongeacht achtergrond, beperking, leeftijd, geaardheid of inkomen, zich welkom en gewaardeerd voelt. Niet iedereen kan volwaardig meedoen in de samenleving. Dit is naar behoefte en

mogelijkheden van de inwoner. Informatie en voorzieningen zijn toegankelijk voor iedereen. Drempels die participatie belemmeren pakken wij aan.

Sociale basis

Waar het inwoners zelfstandig of met elkaar niet lukt, hebben wij een sociale basis die aansluit bij de behoeften van onze inwoners. De sociale basis kenmerkt zich door voorzieningen en activiteiten die onze inwoners ondersteunt bij hun hulpvraag. Dit zijn vrijwilligers, ervaringsdeskundigen en/of professionals. Het doel is problemen voorkomen of problemen verminderen. De focus ligt hierbij op het versterken van het gewone leven en de veerkracht van inwoners. De sociale basis is inclusief: iedere inwoner mag er gebruik van maken.

De gemeente is ervoor wie dit nodig heeft

Specialistische zorg en ondersteuning vanuit de gemeente is aanvullend op de eigen verantwoordelijkheid van de inwoner. Wanneer de eigen mogelijkheden, die van het netwerk en de sociale basis onvoldoende effect hebben, kan de inwoner zich wenden tot de gemeente. De gemeente is er voor de inwoners bij wie dit nodig is. Het doel van de specialistische zorg en ondersteuning is dat de inwoner op eigen kracht of met behulp van de sociale basis weer verder kan. Hier spreken wij onze inwoners op aan vanuit positieve gezondheid.

Kernwaarde 2: Samenwerken aan een sterke sociale basis

Wij willen een samenhangend en overzichtelijke sociale basis, dicht bij onze inwoners. Preventie, normaliseren en vroeg signalering staan centraal. We willen problemen voorkomen en verminderen. We investeren in collectieve voorzieningen en activiteiten om een grote groep inwoners te bereiken. We streven naar continuïteit binnen de sociale basis. Het werken met en door mantelzorgers, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen vinden wij van meerwaarde voor onze maatschappij.

Een sociale basis voor iedereen

De sociale basis is inclusief, laagdrempelig en inwoners worden snel geholpen. Dit doen we door voorzieningen in te richten die aansluiten op:

- de behoeften van inwoners;
- de mogelijkheden van inwoners;
- de verschillende leeftijden: voor jong en oud zijn er voorzieningen aanwezig;
- verschillende bevolkingsgroepen met verschillende culturele achtergronden.

De stevige lokale teams

Onze lokale teams zijn een belangrijk onderdeel van de sterke sociale basis. De lokale teams hebben in de sociale basis een specialistisch karakter. Zij bieden naast lichte ondersteuning, ook vormen van specialistische begeleiding en/of behandeling aan. Zij hebben een belangrijke rol in het terugdringen van de druk op beschikte specialistische zorg en ondersteuning.

Samenwerken als sleutel

We werken samen met onze inwoners, mantelzorgers, vrijwilligers, maatschappelijk partners en andere domeinen⁸ binnen en buiten de gemeenten aan een sociale basis. We moedigen initiatieven van burgers en maatschappelijk partners aan. We werken samen met partners uit verschillende domeinen die een wezenlijke bijdrage kunnen leveren onze visie te realiseren. Waar dit bijdraagt bundelen we onze expertise en capaciteit in Westfries verband of op bovenregionaal of provinciaal niveau.

⁸ Bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, strategie en innovatie

Kernwaarde 3: Stevige lokale teams en toegang

We zetten in op een stevige lokale teams en toegang bij de uitvoering van de wettelijke taken jeugdzorg, Wmo en Participatie. De stevige lokale teams en toegang voldoen aan de landelijke wet- en regelgeving.

De lokale toegang heeft de juiste kennis en expertise voor lichte en complexe ondersteuningsvragen. Zij werkt nauw samen met onder andere huisartsen, (beschikte) specialistische zorg en de sociale basis. De stevige lokale toegang heeft zicht op de sociale basis en specialistische zorg.

De stevige lokale toegang biedt, waar nodig, zelf lichte of specialistische vormen van ondersteuning. De focus ligt op het versterken van het gewone leven, positieve gezondheid en betrekken daarbij, wanneer nodig, aanvullende expertise. De stevige lokale toegang is een regisseur van passende zorg en ondersteuning. Zij verwijst gericht door en betreft beschikte specialistische zorg en ondersteuning.

De stevige lokale toegang hanteert een brede blik. Zij doen, samen met de inwoner, een brede analyse. Dit met oog voor de context en verschillende leefgebieden van de inwoner. Waar van toepassing wordt het gezin en omgeving hierbij betrokken. Door gerichte rol- en taakverdeling tussen de lokale teams en consultants, sturen we op passende hulp vanaf het eerste contactmoment. Er is aandacht voor bestaanszekerheid als mogelijke oorzaken van problemen. De lokale toegang werkt samen met andere interne afdelingen en domeinen binnen de gemeente en met maatschappelijk partners.

Een brede blik

Bij iedere hulpvraag wordt, waar mogelijk, breed gekeken naar de best passende oplossing. Het antwoord op een hulpvraag is niet altijd beschikte specialistische zorg en ondersteuning. De lokale toegang kan een inwoner stimuleren de eigen mogelijkheden aan te spreken of begeleiden naar onze sociale basis. Wanneer dit niet of maar deels passend is, wordt onderzocht wat er kan in de beschikte specialistische zorg en ondersteuning. We zeggen 'ja' op het inzetten van specialistische zorg, als een hulpvraag niet door de inwoner zelf of door de sociale basis, waaronder ook het lokale team, opgepakt kan worden. We kijken over de grenzen van de wetten heen, om zo, waar mogelijk, de best passende ondersteuning te bieden aan de inwoner. We doen wat werkt.

Grip op de toegang

We willen betaalbare specialistische zorg en ondersteuning. Dit realiseren wij door grip op de toegang. We gaan uit van zorg en ondersteuning lokaal in de sociale basis, tenzij dit niet passend is. De lokale teams hebben hier een belangrijke rol in. Zij verlenen zelf vormen van (specialistisch) zorg en ondersteuning, dicht bij de inwoners. Beschikte specialistische zorg en ondersteuning is dan niet nodig.

Verwijzingen vanuit Gecertificeerde Instellingen, huisartsen, medisch specialisten etc. die vanuit de Jeugdwet rechtstreeks mogen verwijzen naar jeugdhulp, raken direct aan onze gemeentelijke verantwoordelijkheid. Daarom werken wij nauw samen met deze partijen.

Specialistische zorg en ondersteuning

Als beschikte specialistische zorg wordt ingezet, kiezen we voor de meest bij de inwoner passende, effectieve en betaalbare zorg en ondersteuning. We beschikken passend bij de situatie van de inwoner. Het lokale team blijft actief betrokken door het inzetten van een regisseur. De regisseur onderhoudt contact met de inwoner en betrokkenen. Contact is gericht op de effectiviteit van zorg en het versterken van de eigen regie. De regisseur begeleidt de inwoner naar lichtere, lokale, vormen van ondersteuning of het afronden van de zorg, zodra dit kan.

Kernwaarde 4: Integraal en domein-overstijgend werken

Een domein-overstijgende en integrale aanpak binnen de gemeenten en maatschappelijk partners, is nodig om de juiste hulp aan de inwoner te bieden. We kijken daarom naar problemen vanuit verschillende invalshoeken binnen én buiten het sociaal domein. Het gaat bijvoorbeeld ook om wonen, justitie, infrastructuur, schuldhulp, inburgering, openbare orde en veiligheid.

Problemen staan zelden op zichzelf: het raakt vaak meerdere leefgebieden en meerdere personen in een gezin. Daarom kijken we niet alleen naar de directe hulpvraag. We kijken ook naar de onderliggende factoren die van invloed kunnen zijn. We denken daarbij -waar mogelijk- over de grenzen van de wetten heen en doen wat werkt.

Samenwerken

(Gemeentelijke) professionals, vrijwilligers en ervaringsdeskundigen uit jeugdzorg, welzijn, onderwijs, wonen, ruimtelijke ordening en andere relevante sectoren werken samen, daar waar nodig en mogelijk. Samenwerken is soms nodig om een samenhangende aanpak te organiseren. Alle relevante gebieden worden betrokken om tot een oplossing van het probleem te komen. Dit vraagt een investering van alle betrokken professionals van gemeenten én maatschappelijk partners.

Domeinen van de gemeenten zijn met elkaar in verbinding. Er is samenwerking tussen de domeinen Bedrijfsvoering, Ruimte & Vastgoed en Samenleving (schuldhulp, bijzondere bijstand, Inburgering, Wmo, Jeugd).

Beleid

We kijken naar de samenhang binnen én buiten het sociaal domein bij het maken van beleid. Altijd met als doel de best passend zorg en ondersteuning voor de inwoner. Integraal beleid is voorwaarde voor het integraal en domein-overstijgend werken. Nieuw beleid wordt daarom, waar van toepassing, ontwikkeld en afgestemd met andere domeinen binnen de gemeenten, belanghebbende samenwerkingspartners en adviesraad.

Kernwaarde 5: Leren en ontwikkelen door monitoren en sturen

Om onze inwoners zo goed mogelijk te helpen, monitoren en sturen we binnen het sociaal domein op verschillende onderdelen. Het gaat om onder andere:

- contractafspraken/ subsidieafspraken;
- in-, door- en uitstroom uit vormen van specialistische zorg en ondersteuning;
- wachttijden;
- doorlooptijden;
- financiën;
- doelmatigheid
- effectiviteit.

We werken effectiever en efficiënter om het sociaal domein betaalbaar en beschikbaar te houden. Het terugdringen van administratieve lasten is hier onderdeel van. Zo optimaliseren wij onze dienstverlening aan de inwoners.

Metten = weten

We kennen onze inwoners, wijken en hulpvragen en hebben zicht op wat er in onze gemeente gebeurt. We verzamelen en analyseren data die gerelateerd zijn aan de beleidsterreinen en projecten in het sociaal domein. We kijken naar wat wel en wat niet werkt. We sturen beleid tijdig

bij zodat wij onze dienstverlening kunnen verbeteren en de betaalbaarheid vergroten. Data blijven we door ontwikkelen zodat deze blijft aansluiten bij de werkelijkheid van het sociaal domein.

Afspraken en evaluaties

We werken op veel onderwerpen samen met andere gemeenten en maatschappelijk partners. Samenwerken doen wij vanuit goed opdrachtgeverschap: we stellen duidelijke kaders en sturen op de kosten. Dit doen wij door transparante prestatie-indicatoren en kwaliteitseisen op te nemen om de zorg en ondersteuning effectief, kwalitatief en betaalbaar te houden. Daarbij hebben we oog voor de recht- en doelmatigheid van zorg.

Investeren in partnerschappen vinden wij belangrijk. We evalueren (samenwerkings-) afspraken met onze partners. Ook toetsen wij beleid op kwaliteit en effectiviteit. We stoppen met wat niet werkt of onvoldoende resultaat oplevert. We verbeteren voorzieningen en activiteiten die wel effectief zijn.

Participatie

Inwoners worden betrokken bij evaluaties van beleid en nieuw beleid. De ervaring van onze inwoners met het sociaal domein vinden wij belangrijk.

5. De kaders van het sociaal domein

Kaders zijn nodig om richting te geven aan beleid en keuzes te maken. Kaders zorgen ervoor dat ons (toekomstig) beleid en plannen goed worden uitgevoerd. Beleid dat aan onze kaders voldoet, draagt bij aan een **veerkrachtige, gezonde, veilige en inclusieve samenleving** en zorgt ervoor dat zorg en ondersteuning **toegankelijk, effectief en betaalbaar** blijven.

Wettelijke kaders

We geven uitvoering aan verschillende wetten die gelden voor het sociaal domein. Het gaat hierbij onder andere om: de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet.

Landelijke afspraken

We geven uitvoering aan onder andere de Hervormingsagenda Jeugd. (Nieuw) beleid houdt rekening met of sluit aan bij de vereisten die landelijke afspraken met zich meebrengen.

Visie en kernwaarden

Beleid draagt onderbouwd bij aan onze visie en kernwaarden:

- Kernwaarde 1: inwoners voor en met elkaar, vanuit eigen kracht
- Kernwaarde 2: samenwerken aan een sterke sociale basis
- Kernwaarde 3: stevige lokale teams en toegang
- Kernwaarde 4: integraal en domein-overstijgend werken
- Kernwaarde 5: Leren en ontwikkelen door monitoren en sturen

5.1 Aanvullend kader: wat we niet meer doen

Alle ontwikkelingen zoals opgenomen in het eerste hoofdstuk leiden tot het feit dat wij keuzes moeten maken. We kunnen niet meer (alles) doen wat we deden. Daarom stellen we grenzen aan bijvoorbeeld de inzet van specialistische zorg. Allereerst omdat wij zoveel als mogelijk zorgvragen in de sociale basis willen afvangen. Ten tweede door de financiële druk die er op ons als gemeente ligt, en die direct invloed heeft op de houdbaarheid van het sociaal domein.

Geen onbeperkt 'open einde'

We willen geen onbeperkte stijging van de uitgaven aan de Jeugdwet en Wmo. We versmallen de doelgroepen die in aanmerking komen voor specialistische zorg. Specialistische zorg is aanvullend en wordt alleen ingezet als de eigen kracht en de sociale basis ontoereikend zijn. De lokale teams en toegang toetsen dit volgens de geldende wet- en regelgeving. Dit is opgenomen in de verordening, nadere regels en beleidsregels van het betreffende beleidsterrein.

Geen ongereguleerde verwijzingen

We stellen grenzen aan de directheid van verwijzingen door o.a. medisch verwijzers naar specialistische zorg. De lokale teams en toegang fungeren als filter en hebben de regierol. Verwijzingen worden nauw gemonitord. Onze lokale teams blijven betrokken om te waarborgen dat de zorg passend blijft. Zij zorgen dat de inwoner na afloop weer op eigen kracht of met behulp van de sociale basis verder kan.

Geen losse, versnipperde zorg en ondersteuning

We organiseren, waar kan, geen losse, versnipperde zorg en ondersteuning per leefgebied of voor een individu. Waar mogelijk is de zorg en ondersteuning collectief: deze is voor een grotere groep inwoners toegankelijk.

Geen passieve toegang.

We zijn er niet alleen een loket voor specialistische zorg. Onze lokale teams en toegang zijn proactief, doen samen met de inwoner een brede analyse van de situatie en zijn betrokken. Ze stimuleren het aanspreken van de eigen kracht of de sociale basis, voordat specialistische zorg wordt ingezet. We zeggen 'ja' op het inzetten van specialistische zorg als het écht niet anders kan en het de meest passende oplossing is, niet als de eerste en enige optie.

5.2 Van kaders naar strategische prioriteiten

Het is een utopie dat we op alle kernwaarden tegelijk kunnen inzetten en deze binnen enkele jaren kunnen realiseren. Alle ontwikkelingen zoals opgenomen in het eerste hoofdstuk leiden tot de volgende prioriteiten:

- Ondersteuning is als eerste gericht op (als mogelijk realiseren van) de basisvoorwaarden: er is werk of een andere zinvolle dagbesteding, er is een dak boven het hoofd, de financiën zijn op orde en er is een sociaal netwerk aanwezig.
- Er is Inzicht in de sociale basis, wat er aanvullend nodig is en aansluit bij de behoefte van onze inwoners.
- Het realiseren van stevige lokale teams, die werken vanuit de waarde dichtbij, integraal en met mandaat.
- Het realiseren van een laagdrempelige toegang, waarbij inwoners per gemeente één toegang hebben. Daar kunnen zij zich melden met hun hulpvraag. Expertise is in de toegang geborgd, zodat er triage kan plaatsvinden bij het eerste contact.
- We stellen meetbare doelen en prestatie-indicatoren vast met onze samenwerkingspartners om kwaliteit, effectiviteit en betaalbaarheid te meten.
- We drukken de uitgaven op de cliëntgebonden kosten jeugd en Wmo.

Bijlage I Beleidsterreinen sociaal domein

- Jeugdzorg
- Wmo
- Bijzondere bijstand
- Schuldhulpverlening
- Inburgering
- (Passend) onderwijs (-huisvesting)
- Kinderopvang
- Leerlingenvervoer
- Wonen & zorg
- Welzijnswerk
- Sport
- Sportaccommodaties
- Kunst en cultuur
- Dierenwelzijn
- Laaggeletterdheid
- Preventie
- Gezondheid
- Inclusie
- Wet op de lijkbezorging

Bijlage 2 Begrippenkader

Bestaanszekerheid	Een bestaan met voldoende en voorspelbaar inkomen, een woning, toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven. Dit is nodig om mee te kunnen doen in de samenleving.
Domein-overstijgend	Samenwerking tussen verschillende domeinen.
Inclusieve samenleving	Een samenleving waarin alle mensen kunnen meedoen, naar behoefte en vermogen. Mensen hebben dezelfde kansen en mogelijkheden, ongeacht hun achtergrond, leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, godsdienst, seksuele voorkeur en ongeacht of ze een ziekte of beperking hebben.
Integraal	Allesomvattend. Het gaat over het kijken naar de samenhang tussen verschillende onderwerpen.
Jeugdzorg	Jeugd- en opvoedhulp, jeugdbescherming, jeugdreclassering, geestelijke gezondheidszorg en zorg voor jeugdigen met een licht verstandelijke beperking.
Maatschappelijk partner	Organisatie of partij die samenwerkt met de gemeente om een maatschappelijke opgave te realiseren.
Normaliseren	Normaliseren benadrukt dat afwijken van de norm niet altijd een probleem hoeft te zijn. Sommige problemen horen bij het leven.
Positieve gezondheid	Positieve Gezondheid is een brede blik op gezondheid. Mensen zijn niet hun aandoening. Het accent ligt niet op ziekte. Maar op mensen zelf, op hun veerkracht en op wat hun leven betekenis geeft.
Sociale basis	Alle formele en informele activiteiten en voorzieningen waar elke inwoner van de gemeente gebruik van kan maken, zonder tussenkomst van de gemeente. (movisie).

Specialistische zorg en ondersteuning	Alle zorg en ondersteuning waar een beschikking vanuit de gemeente voor nodig is (niet vrij toegankelijke hulp).
Stevige lokale toegang	Teams met de juiste kennis en expertise. Zij werken nauw samen met huisartsen, specialistische zorg en andere lokale voorzieningen. Zij verlenen toegang tot jeugdhulp en bieden, waar nodig, zelf lichte ondersteuning.
Preventie	Voorkomen of verminderen van problemen door hier van tevoren op in te spelen.
Veerkracht	Het vermogen om te herstellen van stress en tegenslag.
Visie	Een voorstelling van de toekomst. Het gaat om een inkadering op het meest abstracte niveau en daarmee de eerste richtinggevende stap voor het opstellen en uitvoeren van beleid.
Voorliggende voorzieningen	Een voorliggende voorziening is een wettelijke regeling die als eerste wordt aangesproken voordat een andere, meer algemene of specifieke voorziening wordt toegekend.
Wet maatschappelijke Ondersteuning	In de Wet maatschappelijke ondersteuning staat dat gemeenten hun inwoners ondersteunen om zelfstandig te blijven wonen en om mee te doen in de samenleving.

Bijlage 3 Ontwikkelingen en maatregelen 2025 e.v.

Maatregel	Inwoners voor en met elkaar, vanuit eigen kracht	Samenwerk en aan een sterke sociale basis	Een stevige toegang	Integraal en domein-overstijgen de werken	Leren en ontwikkelen door monitoren en sturen
Uitvoeringsplan schuldhulpverlening		x			
Herijken subsidiebeleid	x	x		x	x
Terugdringen maatwerkovereenkomsten jeugdhulp			x		x
Regionaal dashboard				x	x
Beheersteam			x	x	x
Hervormingsagenda jeugd	x	x	x	x	x
Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming		x	x	x	
Ontwikkeling brede, stevige lokale toegang			x	x	

Verscherpen en verstevigen route verwijzingen (huisartsen, Gecertificeerde Instellingen)		x	x	x	x
Lokaal dashboard – prognose model voor client gebonden rapportages					x
IZA & GALA	x	x	x	x	x
Lokale inclusie agenda	x	x		x	
Implementatie inkoop jeugdhulp & Wmo 2025	x		x	x	x